

IDYLLEN MELLOM HAVNEN TEGLVERK OG VANNINNTAKET I MARIDALEN AV 1859

De her reproduserte fotografier av fotograf O. Væring har lenge ligget i redaksjonen. Jeg tror de stammer fra Halfdan Møller, prest på Sagene innen han ble sogneprest i Ullern. I St. Hallwards første årganger behandler han de sosiale og topografiske forhold på Sagene.

Maridalsveien 183, som det står på fotografiene, sier ikke så meget, men de viser et ualminnelig idyllisk og trivelig sted. Jeg tror de er fra syttiårene etter langpipene å dømme. Vi ser hovedbygningen fra gavlen og langsiden. Den er lang og smal, bygget i en enkel sveitserstil og omgitt av en særdeles frodig have etter tidens smak. Bildene kan neppe være tatt på samme tid ettersom forskjellige personer er med og de har forskjellige klær. Fotograf Væring, bestefar til den nylig avdøde fotograf av samme navn, kan jo ha koset seg en hel søndag her ute og tatt bildene etter hvert som det kom nye gjester. Det mest stemningsfulle fiskerbildet gir inntrykk av å være et eftermiddagsbilde.

Eiendommen hadde 80 meter strandlinje til en utvidelse som Akerselven dannet her. På den annen side av elven var det idel jomfruelig terreng. Man skimter Sandaker gård i bakgrunnen med sitt lange murede uthus. Men idyllen ble snart forstyrret av Gjærfabrikken. Dammen er nå borte. Fabrikken på den annen side av elven har åkt seg utover.

Hvem var det som nød de gammeldagse varme somre i denne idyll? Tomten ble skilt ut fra det sæbesyderi og oljemølle, som admiralitetsråd Gerhard Treschow anla på gården Bjølsens grunn i 1708. Fabrikken hadde vært på flere hender. Det Collettske hus eide den fra 1786 til falltitten og derefter Ole Ring til sin død.

Boet selger den i 1830 til Henrik Johannes Heftye og konditor Jacob Caspary. Etter konditorens død i 1843 overtar Heftye det hele. Eiendommen utvides i 1851 ved kjøp av Bødtkerløggen fra Bjølsen. Når så



Johan Evje, sannsynligvis med familien foran gavlen ved hovedbygningen i Maridalsveien 183.

kommunen etter storbrannen i 1858 må forsere anlegget av nytt vannverk, blir inntaket lagt på eiendommen. Allerede i slutten av brannåret oppmåles den del av eiendommen som kommunen kjøper.

I 1870 selger så Heftye $4\frac{1}{2}$ mål til Johan Evje. Eiendommen ligger mellom vannverkets eiendom og Havnen teglverk. Den selges med påstående bygninger, som er brannforsikret meget høyere enn kjøpesummen for det hele. Etter arkitekturen å dømme må stedet ha vært anlagt av Heftye. Han har neppe selv bodd her, så beskjednen som hovedbygningen var. Når haven på disse tidlige fotografier er så tilvokst, er vel også den anlagt på Heftyes tid. Johan Evje kom nok til dekket bord og kunne alt fra første stund av nyte idyllen i fred og ro. I over tretti år stelte han denne frodige haven og fanget fisken som sprellet i elven.

Ja, han var så glad i stedet at han bodde der hele året, og det kan

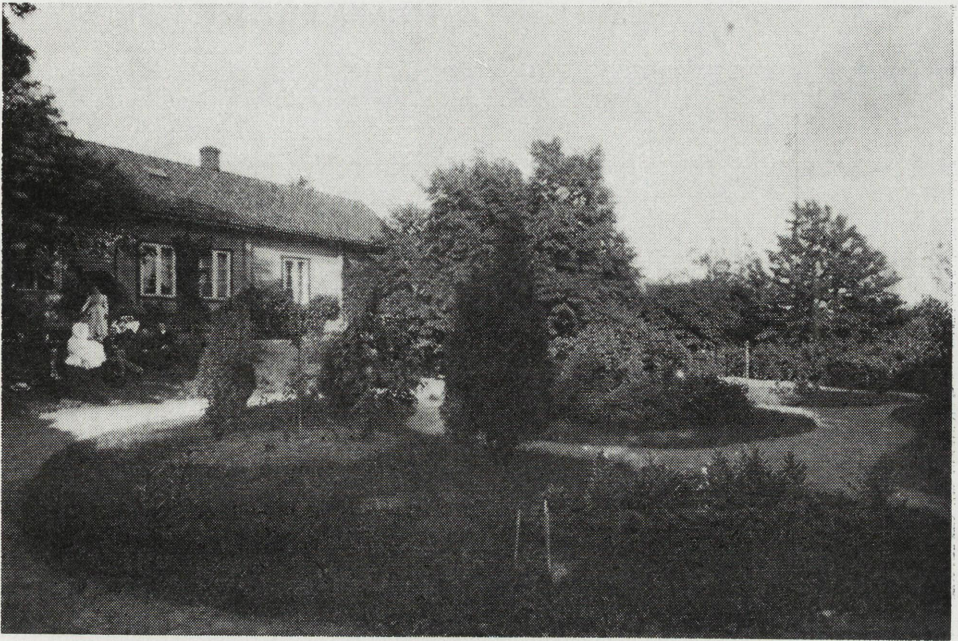


Fiske i Akerselven ved eiendommens 80 meter lange strandlinje. Det murede uthus på Sandaker i bakgrunnen. Det later til å herske en stille søndagsfred.

ikke ha vært så liketil, for han hadde sin arbeidsplass nede i Dronningensgate 11 hos Ludvigsen og Schjelderup, hvor han var kasserer.

Det var ikke liten vei å trave. Men fra 1875 behøvet han ikke å gå lenger enn til Bislet og ta trikken der, ja, fire år senere bare til Ringnes bryggeri. Grünerløk-trikken var kommet i gang, mens Sagene-trikken lot vente på seg helt til sekelskiftet, så den hadde Evje ikke stor glede av. Til tross for at kontorfunksjonærer ikke hadde det for fett på den tiden, kan det jo tenkes at Johan Evje hadde midler på si², så han kunne holde hest. Det skulle det ikke så meget til. Uthusene lå der og litt før kunne nok høstes på tomten.

Senere skiftet Johan Evje arbeidsgiver og vi finner ham som bokholder i Norsk Livrenteforening. Ved sin død i 1901 kaltes han bankrevisor.



Haven og langsiden av bygningen. Man legger merke til det store såkalte varmebed i havens sentrum.

Arvingene, Marie Louise Nilsen og Lydia Nilsen g. m. sanitetskaptein N. M. Nilsen, satt med eiendommen til 1914, da de solgte den til melkeleverandør Oscar Andersen. Denne overlot den i 1918 til A.S. Maridalsveien 183. Man skulle tro at selskapet ville gått igang med å bygge, men noe slikt var det ikke tale om før langt ut i 1950 årene. I dag er Maridalsveien 183 en stor boligblokk i rød mursten.

Arno Berg.